

Sygn. akt I AGa 119/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Borowska (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Kuczyńska SA Beata Wojtasiak

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2021 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Banku S.A. w W.**

przeciwko **K. J.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 3 stycznia 2020 r. sygn. akt VII GC 409/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 4.050 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, powód (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego K. J. kwoty 112.186,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 17 grudnia 2013 roku jego poprzednik prawny udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 149.985,78 zł. W związku z niewywiązywaniem się z warunków umowy przez pozwanego, umowa została wypowiedziana, co skutkowało powstaniem wymagalnego zadłużenia na dzień 7 lutego 2018 roku.

W dniu 4 czerwca 2019 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 884159/19 wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany K. J. w ustawowym terminie wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu. Jego zdaniem powód nie wykazał, by pozwany uzyskał jakiegokolwiek świadczenie z tytułu zawarcia i wykonania umowy pożyczki, a tym samym by powstał po jego stronie obowiązek zapłaty na rzecz powoda. Zakwestionował wyciąg z ksiąg rachunkowych banku oraz wskazał na brak skutecznego wypowiedzenia umowy zgodnie z art. 75c Prawa bankowego.

Po przekazaniu sprawy do postępowania zwykłego powód podtrzymał w całości dotychczasowe żądania, twierdzenia i wnioski. Podkreślił, że wyciąg z ksiąg banku stanowi dokument prywatny i jako taki może być przedmiotem swobodnej oceny Sądu. Przedstawił historię rachunku bankowego pozwanego oraz szczegółowy sposób naliczania odsetek umownych i karnych. Potwierdził, że nie dysponuje dowodem na faktyczne przekazanie pozwanemu środków pieniężnych, jednak fakt udzielenia pożyczki potwierdza pośrednio historia rachunku bankowego, z której wynika, że pożyczka ta była spłacana. Ponadto pozwany złożył dyspozycję uruchomienia pożyczki. W odniesieniu do pozostałych zarzutów powód stwierdził, że do wypowiedzenia doszło z zachowaniem warunków wynikających z art. 75c Prawa bankowego.

Pozwany, mimo zobowiązania go przez Sąd, nie zajął stanowiska w sprawie po doręczeniu mu dołączonych do pozwu dokumentów.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód jest następcą prawnym (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w G.

W dniu 17 grudnia 2013 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w G. zawarła z K. J. umowę pożyczki (...) nr (...), w wykonaniu której udzielono pozwanemu pożyczki gotówkowej w łącznej kwocie 149.985,78 zł na okres od dnia zawarcia umowy do dnia 16 grudnia 2021 roku. Dający pożyczkę pomniejszył kwotę udzielonej pożyczki o prowizję w wysokości 7.499,29 zł. Pożyczka miała zostać uruchomiona nie później niż w ciągu 5 dni roboczych od dnia zawarcia umowy zgodnie z dyspozycją pożyczkobiorcy, z której wynikało, że kwota 131.800 zł zostanie przelana na rachunek bankowy nr (...), prowadzony w (...) Bank S.A. natomiast kwota 10.686,49 zł, będzie uruchomiona na rachunku nr (...), prowadzonym w (...) Bank (...) S.A. Oprocentowanie pożyczki było zmienne i w dniu zawarcia umowy wynosiło 15,90% w stosunku rocznym, nie więcej niż określone prawem odsetki maksymalne. Pożyczkobiorca zobowiązał się do terminowej spłaty pożyczki wraz z odsetkami umownymi w 96 ratach płatnych na rachunek (...) Banku (...) S.A. nr (...) począwszy od dnia 16 stycznia 2014 roku. Kwota miesięcznej raty wynosiła 2.934,02 zł. Ostatnia rata miała charakter wyrównujący i wynosiła 2.932,89 zł. Za okres opóźnienia w spłacie raty Bank miał prawo naliczać odsetki od zadłużenia przeterminowanego (odsetki karne). Stopa odsetek karnych była zmienna, na dzień zawarcia umowy wynosiła 16% i była równa czterokrotności aktualnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (§ 6 ust. 1 umowy). Zgodnie z § 7 umowy w przypadku niedotrzymania warunków umowy Bank miał prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. O wypowiedzeniu Bank miał zawiadomić pożyczkobiorcę w formie pisemnej, listem poleconym. Pozwany tytułem zwrotu pożyczki na podany rachunek bankowy dokonywał wpłat w różnych wysokościach i w terminach

W dniu 31 maja 2017 roku (wezwanie nadane 1.06.2017 r.) powód wezwał pozwanego do uregulowania w nieprzekraczającym terminie 14 dni od daty doręczenia, wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy pożyczki (...), które to zadłużenie według stanu na dzień 31 maja 2017 r. wynosiło 4.938,52 zł. W piśmie tym powód poinformował też pozwanego, że spłata zadłużenia powinna być dokonana na rachunek (...) Bank S.A. nr (...), oraz o możliwości złożenia terminie 14 dni wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Pozwany mimo, że odebrał wezwanie do zapłaty w dniu 5 czerwca 2017 r. nie dokonał w tym terminie żądanej spłaty, jak też nie złożył wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Pismem z dnia 29 listopada 2017 roku (nadany 1.12.2017 r.) powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Wymagalne zadłużenie na tę datę wynosiło 9.963,80 zł. Wypowiedzenie miało charakter warunkowy, co oznaczało że do końca okresu wypowiedzenia pozwany miał

możliwość spłaty zadłużenia przeterminowanego i kontynuowania umowy pożyczki na dotychczasowych warunkach. Pozwany odebrał wypowiedzenie w dniu 6 grudnia 2017 roku. Nie dokonał spłaty zaległych rat pożyczki. Zatem zobowiązanie stało się wymagalne w dniu 6 stycznia 2018 r.

W dniu 8 lutego 2018 r. powód wystosował do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty zadłużenia w wysokości 105.574,59 zł w terminie 14 dni. Pismo zostało doręczone 12 lutego 2018 r.

Na dzień 15 listopada 2018 roku zadłużenie pozwanego z tytułu umowy pożyczki wynosiło 112.186,34 zł, z czego: 99.183 zł stanowiła należność główna, 5.198,92 zł – odsetki umowne naliczone za okres od 17 listopada 2017 r. do 5 lutego 2018 r., natomiast 7.804,42 zł – odsetki od zobowiązania przeterminowanego naliczone od dnia 18 września 2017 r. do dnia 14 listopada 2018 r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji uznał powództwo za zasadne. Sąd Okręgowy stwierdził, że w dniu 17 grudnia 2013 roku strony zawarły umowę pożyczki (...), a wystarczającym dowodem na potwierdzenie przelania na rzecz pozwanego środków pieniężnych jest dokument w postaci dyspozycji uruchomienia pożyczki oraz historia rachunku kredytowego.

W świetle art. 78 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późn. zm.), do umów pożyczek pieniężnych zawieranych przez bank stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zabezpieczenia spłaty i oprocentowania kredytu. Na podstawie art. 75 ust. 1, 2 ww. ustawy w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni. Wcześniej, po stwierdzeniu zaległości w spłacie kredytu, bank wzywa kredytobiorcę do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych, w wezwaniu, informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych. Wszystkie te wymogi powód spełnił, co wynikało z przedłożonych dokumentów. Pozwany został wezwany do zapłaty wymagalnych rat w wysokości 4.938,52 zł w terminie 14 dni oraz poinformowany o możliwości złożenia w tymże terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Po bezskutecznym upływie terminu, powód wypowiedział umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Wypowiedzenie stało się skuteczne z dniem 6 stycznia 2018 r., a roszczenie o spłatę zobowiązania w całości, stało się wymagalne.

Z treści wypowiedzenia w sposób jednoznaczny wynikało, że pozwany w okresie wypowiedzenia może spłacić zadłużenie w kwocie 9.963,80 zł, a jeżeli tego nie uczyni, nastąpi wypowiedzenie umowy.

Sąd Okręgowy uznał również, iż roszczenie zostało udowodnione co do wysokości. Cała kwota kredytu postawiona została w stan wymagalności ze skutkiem określonym przez Bank na dzień 7 lutego 2018 r. Powód przedłożył wyciąg z ksiąg banku, który wbrew twierdzeniom strony pozwanej stanowi dokument prywatny, będący jednym z dowodów na wysokość istniejącego po stronie pozwanej zobowiązania z tytułu umowy pożyczki. Dowodem na wysokość istniejącego zobowiązania są również przedłożone przez powoda wyciągi z rachunku kredytowego z historią spłat dokonywanych przez pozwanego wraz z saldem końcowym rachunku bankowego i wreszcie treść samej umowy pożyczki.

Naliczane odsetki umowne oraz odsetki od zobowiązania przeterminowanego wynikały wprost z zawartej umowy i mieściły się w granicach wyznaczonych prawem. Odsetki umowne nie przekraczały wysokości odsetek maksymalnych określonych treścią art. 359 k.c. przed i po jego nowelizacji, podobnie jak odsetki karne. Przyczyna ewentualnej zmiany oprocentowania była precyzyjnie określona i niezależna od banku. Oprocentowanie umowne wynosiło 15,90 % rocznie i mogło zostać obniżone, o ile przewyższałoby oprocentowanie maksymalne. Natomiast odsetki karne zostały także określone prawidłowo, to jest w maksymalnej wówczas wysokości dozwolonej przez prawo, czyli w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Strona powodowa udzieliła pozwanemu pożyczki w łącznej wysokości 149.985,78 zł na okres od dnia zawarcia umowy do dnia 16 grudnia 2021 roku. Na dzień 15 listopada 2018 roku zadłużenie pozwanego wynosiło 112.186,34 zł, z czego: 99.183 zł stanowiła należność główna, 5.198,92 zł – odsetki umowne naliczone za okres od 17 listopada 2017 r. do 5 lutego 2018 r., natomiast 7.804,42 zł – odsetki od zobowiązania przeterminowanego naliczone od dnia 18 września 2017 r. do dnia 14 listopada 2018 r. Kwoty te wynikały z wyciągu z ksiąg bankowych, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, aby ten dokument uznać za niewiarygodny. Niezależnie od tego w piśmie procesowym z dnia 3 grudnia 2019 r. powód wskazał od jakich kwot i w jaki sposób oraz w jakiej wysokości naliczał odsetki umowne i odsetki od zobowiązania przeterminowanego. Odsetki karne naliczane były początkowo na podstawie § 6 umowy od niezapłaconych w terminie rat pożyczki, natomiast po wypowiedzeniu umowy powód naliczał je już od całego wymagalnego kapitału. Jedyna wątpliwość dotyczy sytuacji, że po dacie 6 stycznia 2018 r., powód powinien był zaprzestać naliczania odsetek umownych, a rozpocząć naliczanie odsetek karnych. Natomiast bank naliczał odsetki umowne aż do dnia 5 lutego 2018 r. a dopiero od 6 lutego 2018 r. zaczął naliczać odsetki karne od wymagalnej kwoty zadłużenia. Taki sposób obliczania jest jednak korzystniejszy dla pozwanego, jako, że stopa odsetek od zobowiązania przeterminowanego jest wyższa niż stopa odsetek umownych.

Pozwany nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych, które mogłyby skutecznie podważyć fakt zawarcia przez niego przedmiotowej umowy i jej wykonanie przez stronę powodową. Ponadto w żaden sposób nie wykazał błędów w wyliczeniu należności przez bank. Ostatecznie strona pozwana pomimo wyznaczenia terminu do zajęcia stanowiska w sprawie, nie zakwestionowała skutecznie żadnego z dowodów przedstawionych przez powoda.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo w zakresie dochodzonej pozewem kwoty 112.186,34 zł, a o odsetkach ustawowych za opóźnienie orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądając je zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia powództwa tj. 17 maja 2019 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu orzekł w myśl przepisów art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. Na poniesione przez powoda koszty procesu składały się kwoty: opłata od pozwu –1.403 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 5.417 zł, którego wysokość została ustalona na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 265) wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa ustaloną na podstawie części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 783 – tekst jednolity z późn. zm.).

Apelację od wyroku wniósł pozwany.

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania - art.379 pkt. 5 k.p.c. poprzez pozbawienie pozwanego możliwości obrony swych praw, polegające na zamknięciu rozprawy, przed upływem określonego pozwanemu terminu do sformułowania twierdzeń i przywołania dowodów na poparcie swego stanowiska w sprawie;
- naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 i 232 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego i należytego rozważenia dowodów oraz ich dowolną ocenę, poprzez poprzestanie na dowodach w postaci dokumentów prywatnych złożonych przez powoda;
- naruszenie przepisów prawa materialnego – art. art. 75c ust. 1, 2 i 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późn. zm.), poprzez niewłaściwą wykładnię tego przepisu i uznanie, że roszczenie powoda stało się wymagalne na skutek wypowiedzenia;
- naruszenie przepisów prawa materialnego art. 58 § 2 k.c. poprzez brak kontroli zgodności opłat związanych z zawarciem umowy z zasadami współżycia społecznego mimo, że wysokość poza odsetkowych kosztów kredytu stanowiła znaczne obciążenie kredytobiorcy.

W oparciu o te zarzuty domagał się pozwany stwierdzenia nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym i uchylenia wyroku do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmianę poprzez oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Ustalenia te, jako mające oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który został oceniony zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 233 § 1 k.p.c., w uzasadnieniu odpowiadającym kryteriom określonym w art. 328 § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Również dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia prawa materialnego nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego.

Wbrew zarzutom apelacji pozwanego w toku postępowania przed Sądem I instancji nie doszło do pozbawienia pozwanego możliwości obrony swych praw, poprzez uniemożliwienie mu złożenia wniosków dowodowych. Pozwany, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, od momentu wniesienia sprzeciwu w postępowaniu upominawczym do wydania zaskarżonego wyroku, ograniczył się do kwestionowania roszczenia powoda, nie przedstawiając przy tym żadnych dowodów, mogących podważyć twierdzenia i dowody przez niego przedstawione, w tym dowody z dokumentów bankowych. Sąd I instancji zobowiązał pozwanego do złożenia pisma przygotowawczego odnoszącego się do stanowiska powoda i dowodów z dokumentów złożonych przez niego (wezwanie doręczone pozwanemu 22 listopada 2019 r.). Pozwanemu nie doręczono wówczas wraz pismem powoda dołączonych do niego dokumentów. Nastąpiło to dopiero w dniu 13 grudnia 2019 r. Prawdą jest, że na datę zamknięcia rozprawy w dniu 16 grudnia 2019 r. nie upłynął 7 dniowy termin zakreślony pozwanemu w celu przedłożenia pisma przygotowawczego. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy odroczył publikację wyroku do dnia 3 stycznia 2020 r., oczekując na upływ tegoż terminu. Pozwany jednak pisma w terminie publikacyjnym nie złożył, również nie sformułował w apelacji żadnych wniosków dowodowych, wręcz przeciwnie powołuje się na dowody przedłożone przez powoda (historia rachunku kredytowego). Zauważyć przy tym należy, że pozwany kwestionował nawet fakt zawarcia umowy, w sytuacji, gdy powód przedstawił dowód uruchomienia kredytu i wyciągi z rachunku kredytowego z historią spłat dokonywanych przez stronę pozwaną wraz z saldem końcowym rachunku bankowego i wreszcie treść samej umowy pożyczki. W tych okolicznościach trudno przyjąć, aby pozwany pozbawiony został możliwości obrony swych praw, skoro był bierny w dowodzeniu swoich twierdzeń przez cały czas trwania postępowania.

Również zarzut dotyczący nieprawidłowych jakoby ustaleń Sądu I instancji, odnośnie do istnienia podstaw do wypowiedzenia umowy, jest bezzasadny (art. 233 § 1 i 232 k.p.c.). W dniu 1 czerwca 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty wymagalnych rat w wysokości 4.938,52 zł w terminie 14 dni oraz poinformował go o możliwości złożenia w tymże terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Pozwany dokonał wpłaty w kwocie 2.100 zł (8.06.2017) i 370 zł (16.06.2017r.), co wynika z przedłożonej przez powoda historii rachunku bankowego (k.97). W związku z tym, że pozwany nie spłacił całego wymagalnego zadłużenia, powód w dniu 29 listopada 2017 r. (pismo nadane 1.12.2017r.) wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 30 - dniowego okresu wypowiedzenia, z zastrzeżeniem, że jeśli w terminie wypowiedzenia pozwany spłaci całe wymagalne zadłużenie wynoszące 9.963,80 zł., to umowa pożyczki będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach. Pozwany odebrał wypowiedzenie w dniu 6 grudnia 2017 r. i nie dokonał żadnych wpłat, co oznacza, że z dniem 6 stycznia 2018 r. kredyt mógł być postawiony w stan wymagalności.

Zatem warunki określone w art. 75c ust. 1, 2 i 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późn. zm.), zostały spełnione, co czyni bezzasadnym zarzut naruszenia prawa materialnego – poprzez niewłaściwą wykładnię tego przepisu.

Równie nietrafny jest zarzut obrazy prawa materialnego - art. 58 § 2 k.c. dotyczący zawarcia w umowie pożyczki (...), jakoby sprzecznych z zasadami współżycia społecznego uregulowań, dotyczących zbyt wysokiej prowizji i kosztów wezwań. Pozwany nie zawierał umowy jako konsument, (na co wskazuje sama nazwa (...) Pożyczka) ale jako rolnik prowadzący wówczas (...) (k.88). Jego ochrona jest jako strony umowy jest dużo słabsza, niż konsumenta. Dodatkowo Sąd Okręgowy prawidłowo przeanalizował treść umowy pożyczki pod kątem zgodności postanowień

umowy z obowiązującymi wówczas przepisami prawa i nie dostrzegł żadnych sprzeczności. Sąd Apelacyjny podziela to stanowisko.

Z tych względów apelacja pozwanego jako bezzasadna podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

(...)